Kuntatuottavuuden ja –tuloksellisuuden vaikuttajafoorumi 6.11.2012

Elina Lehto-Häggroth
Apulaiskaupunginjohtaja

Vantaa

Kuusikko-vertailutietoja sivistystoimessa

Vantaa

Kuuden suurimman kaupungin kunnallisen päiväkotihoidon vuosikustannukset laskennallista lasta kohden vuosina 2007 - 2011

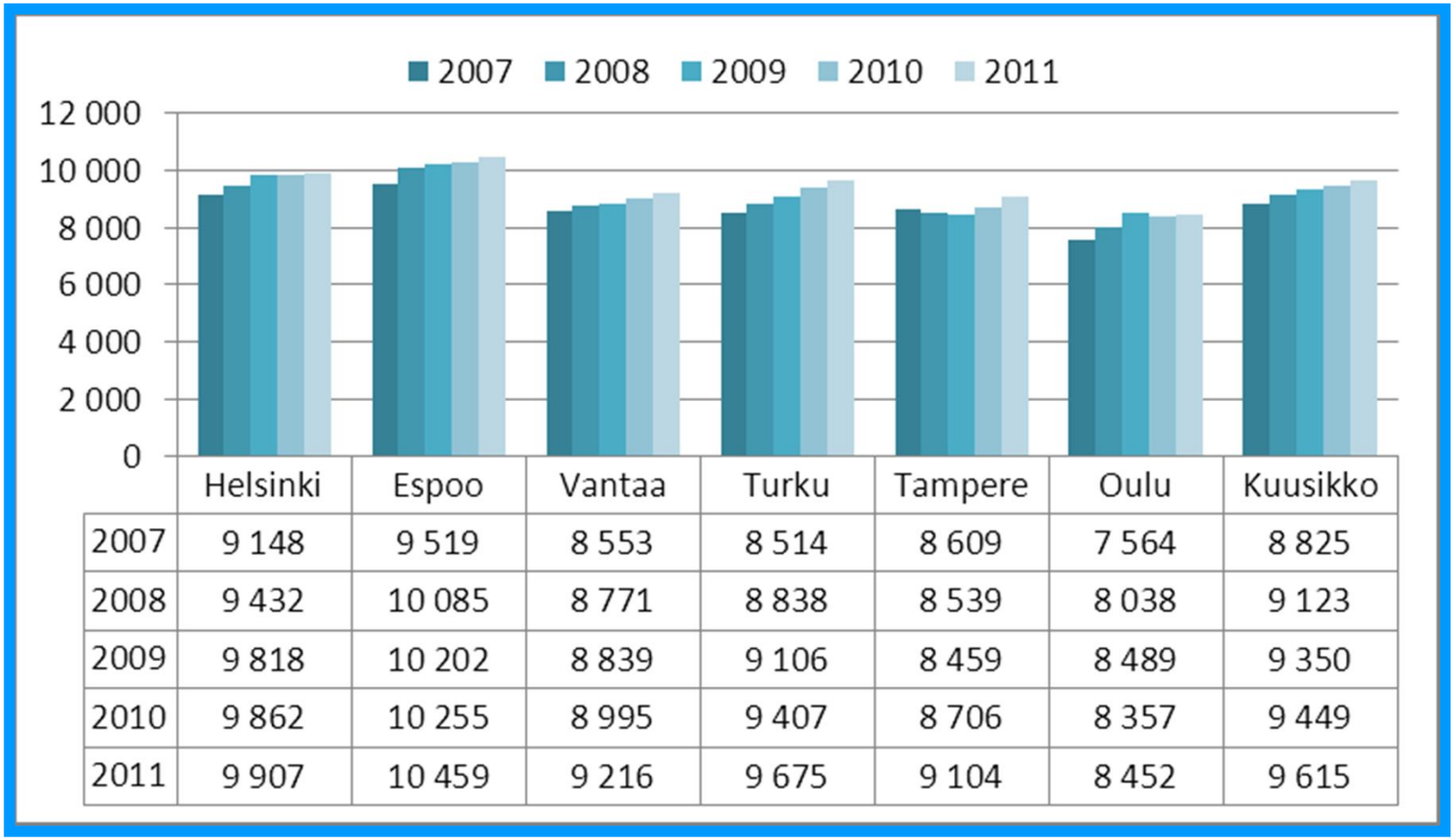

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2007	9 148	9 519	8 553	8 514	8 609	7 564	8 825
2008	9 432	10 085	8 771	8 838	8 539	8 038	9 123
2009	9 818	10 202	8 839	9 106	8 459	8 489	9 350
2010	9 862	10 255	8 995	9 407	8 706	8 357	9 449
2011	9 907	10 459	9 216	9 675	9 104	8 452	9 615

Lähde: Suomen kuuden suurimman kaupungin päivähoidon palvelujen ja kustannusten vertailu 2011

Helsingin ja Espoon kunnallisen päiväkotihoidon laskennallisen lapsen vuosikustannusten erotus verrattuna Vantaan kustannuksiin

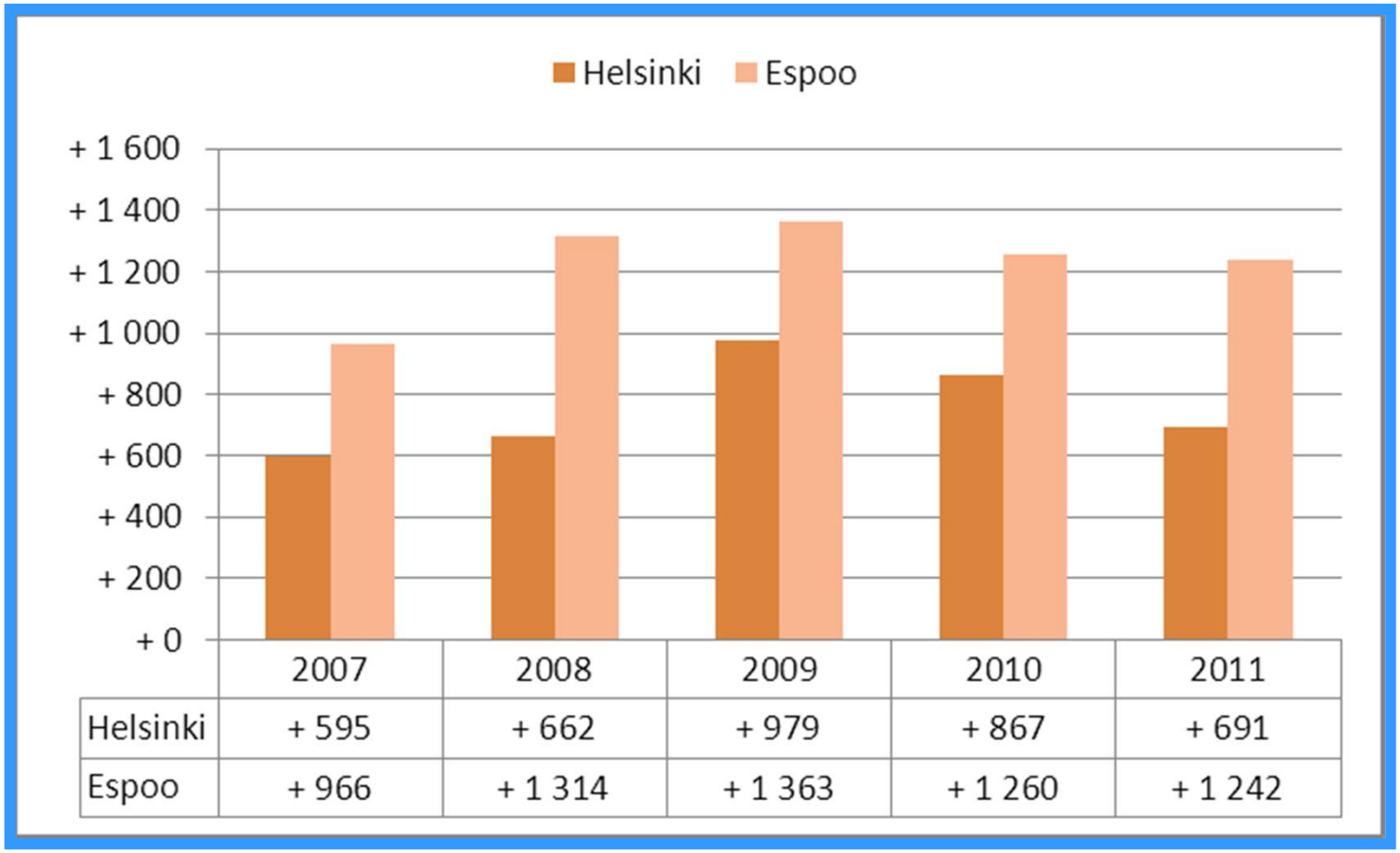

	2007	2008	2009	2010	2011
Helsinki	+ 595	+ 662	+ 979	+ 867	+ 691
Espoo	+ 966	+ 1 314	+ 1 363	+ 1 260	+ 1 242

Lähde: Suomen kuuden suurimman kaupungin päivähoidon palvelujen ja kustannusten vertailu 2011

Laskennallisia lapsia kunnallisissa päiväkodeissa hoito- ja kasvatustehtävissä työskentelevää kohden joulukuussa 2007 – 2011 (yksi laatukriteeri, päivähoitoasetuksen mukaan voi olla enintään 7)

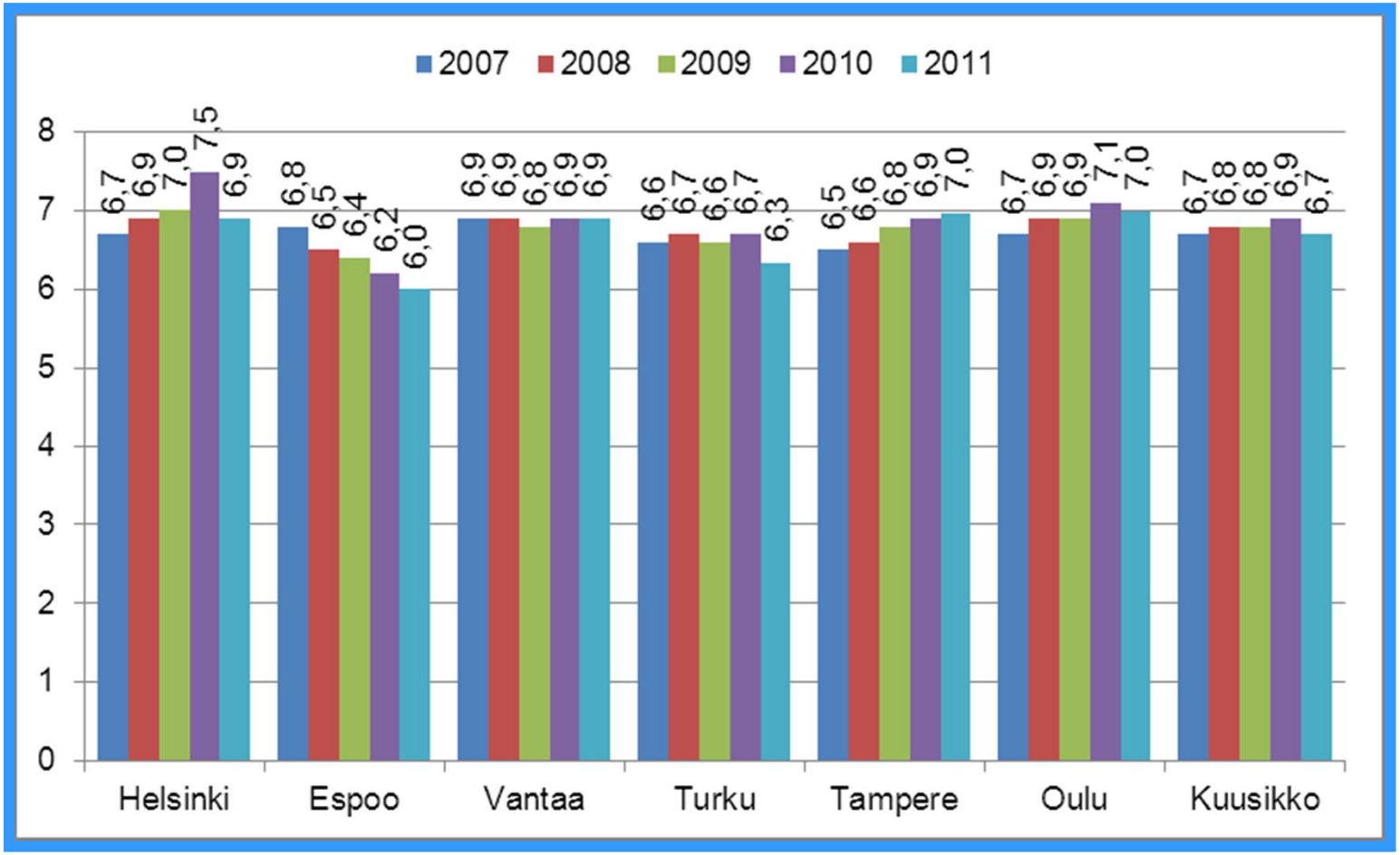

Lähde: Suomen kuuden suurimman kaupungin päivähoidon palvelujen ja kustannusten vertailu 2011

Käyttömenot euroa/oppilas

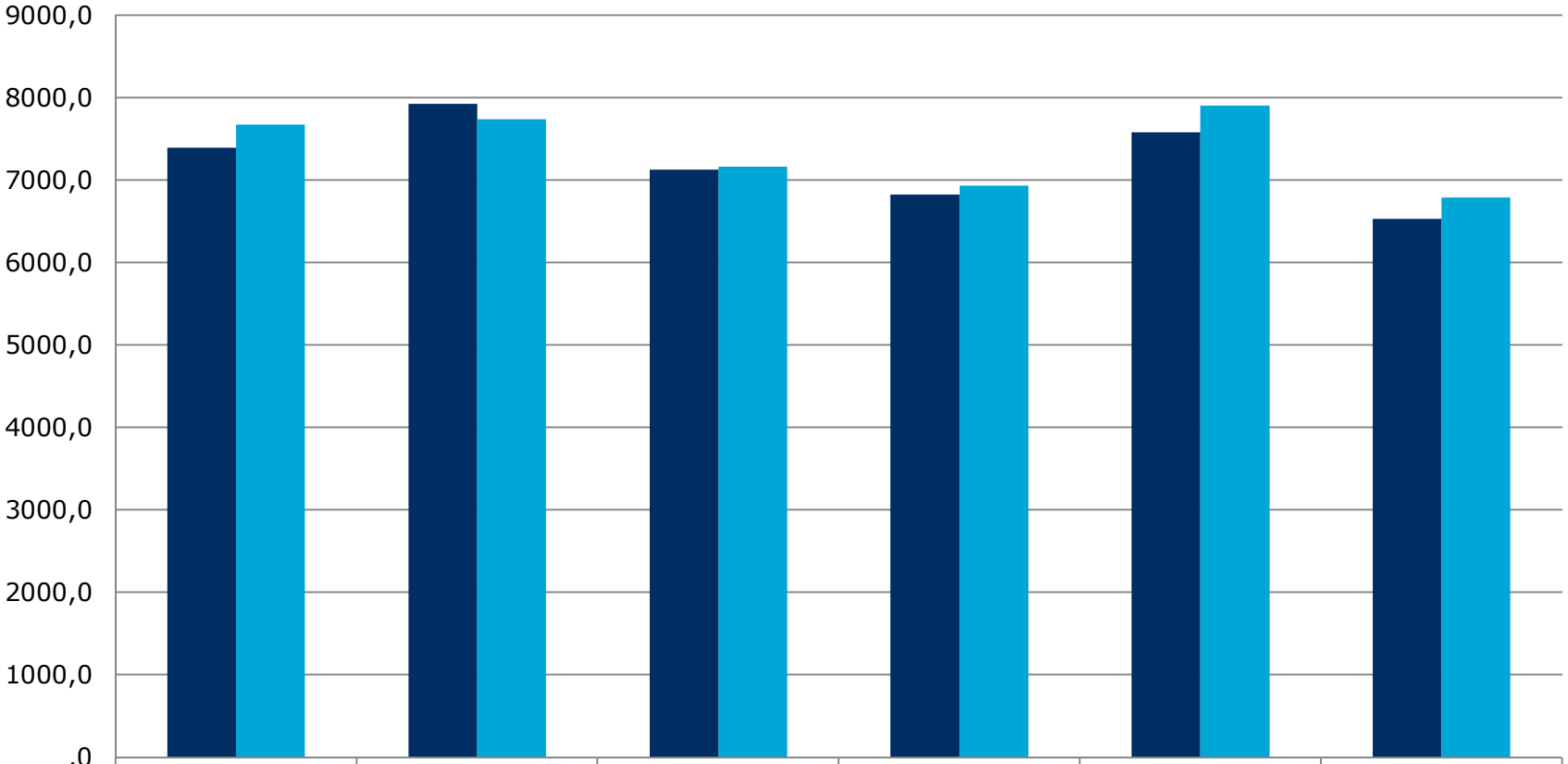

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	7400,0	7931,0	7130,0	6826,0	7583,0	6535,0
2011	7674,0	7741,0	7163,0	6939,0	7911,0	6790,0

Espoon erotus Vantaaseen 884 euroa

Helsingin erotus Vantaaseen 951 euroa

Opetus euroa/oppilas

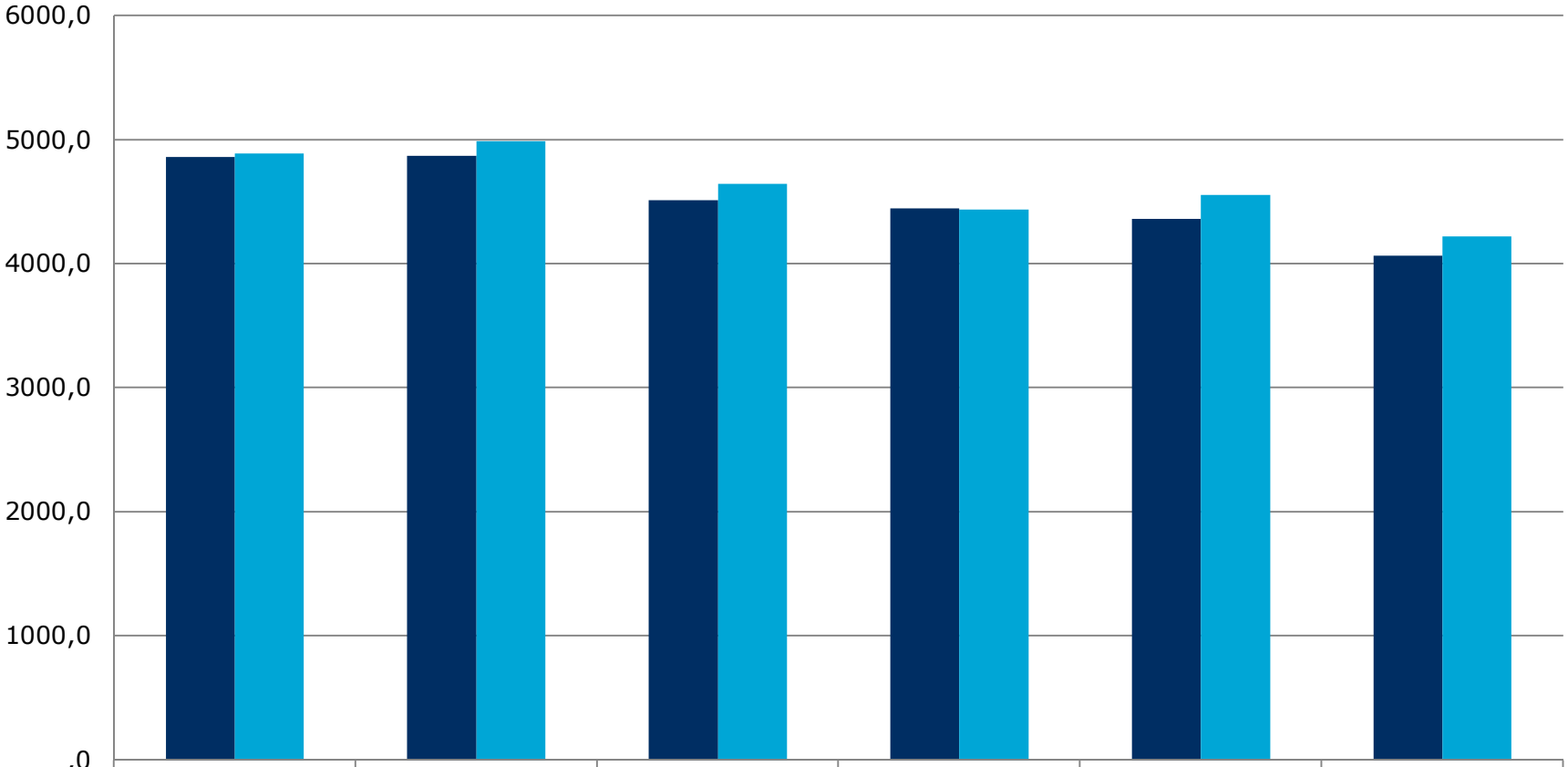

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	4863,0	4873,0	4511,0	4448,0	4362,0	4065,0
2011	4889,0	4987,0	4643,0	4440,0	4556,0	4221,0

Vuosiviikkotunnit/oppilas

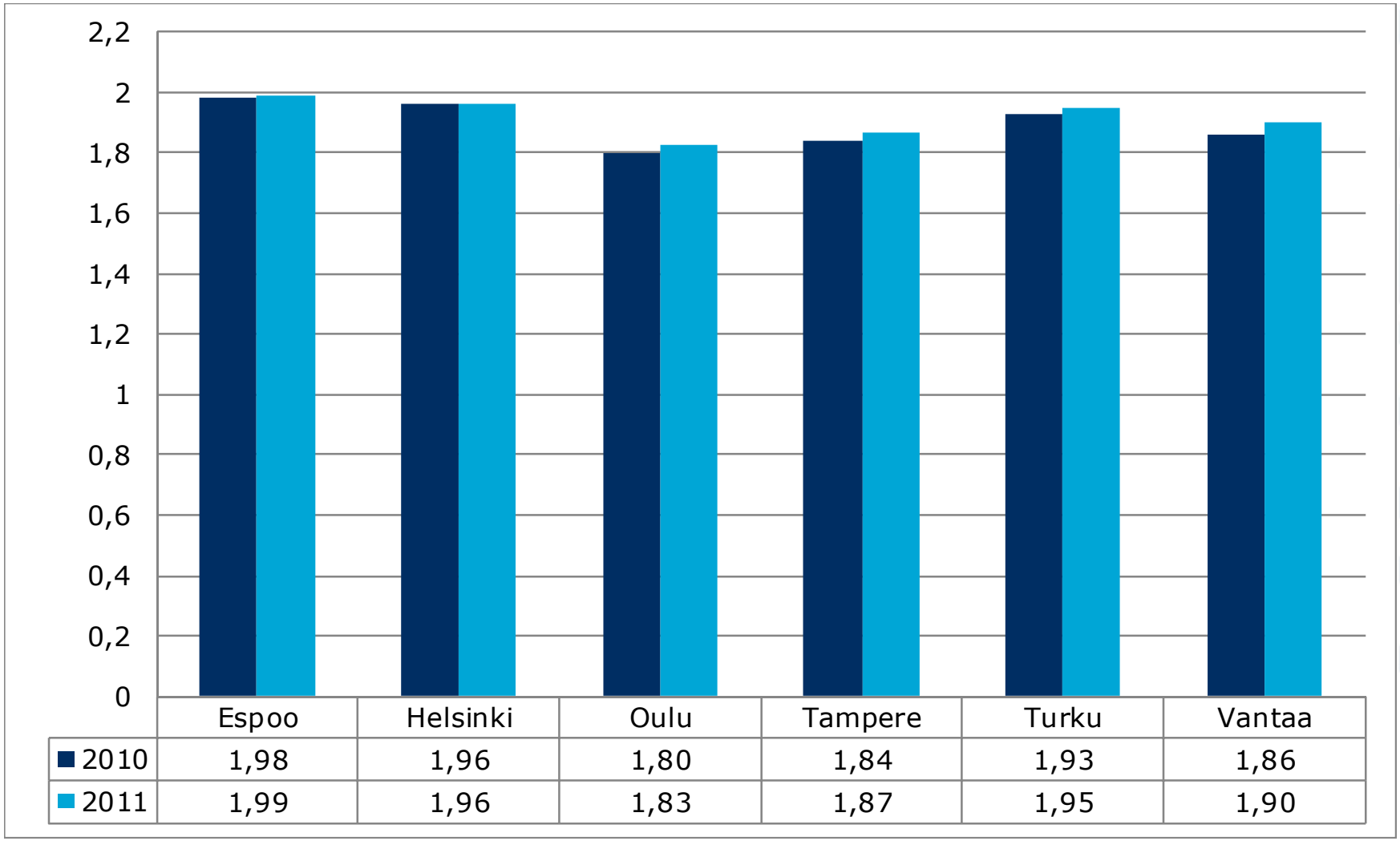

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	1,98	1,96	1,80	1,84	1,93	1,86
2011	1,99	1,96	1,83	1,87	1,95	1,90

Yleisopetuksen tunnit vvt /oppilas

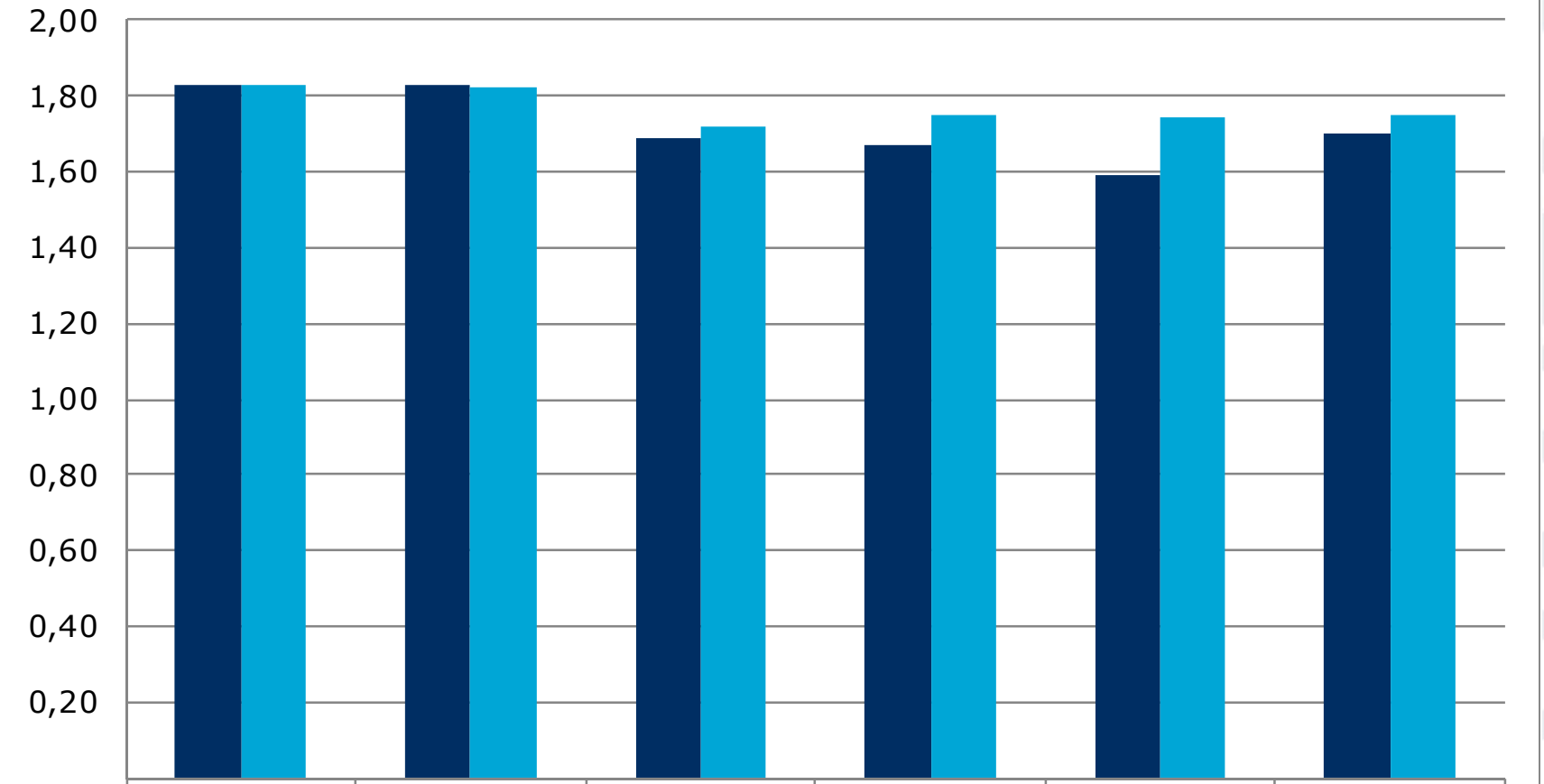

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	1,83	1,83	1,69	1,67	1,59	1,70
2011	1,83	1,82	1,72	1,75	1,74	1,75

Opetusryhmän koko 1-9 luokilla

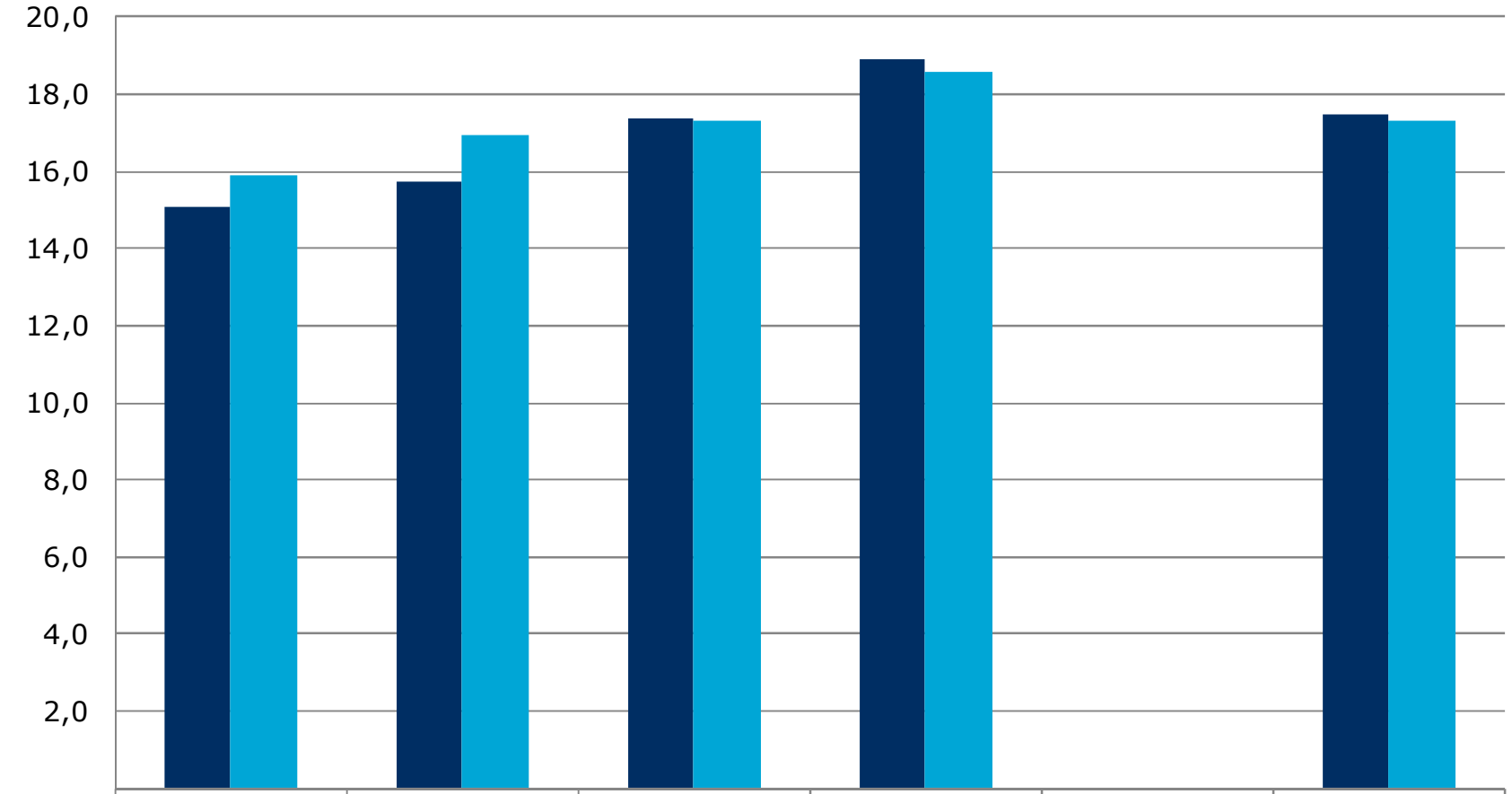

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	15,1	15,7	17,4	18,9		17,5
2011	15,9	16,9	17,3	18,6		17,3

Koulun pinta-ala m2/oppilas

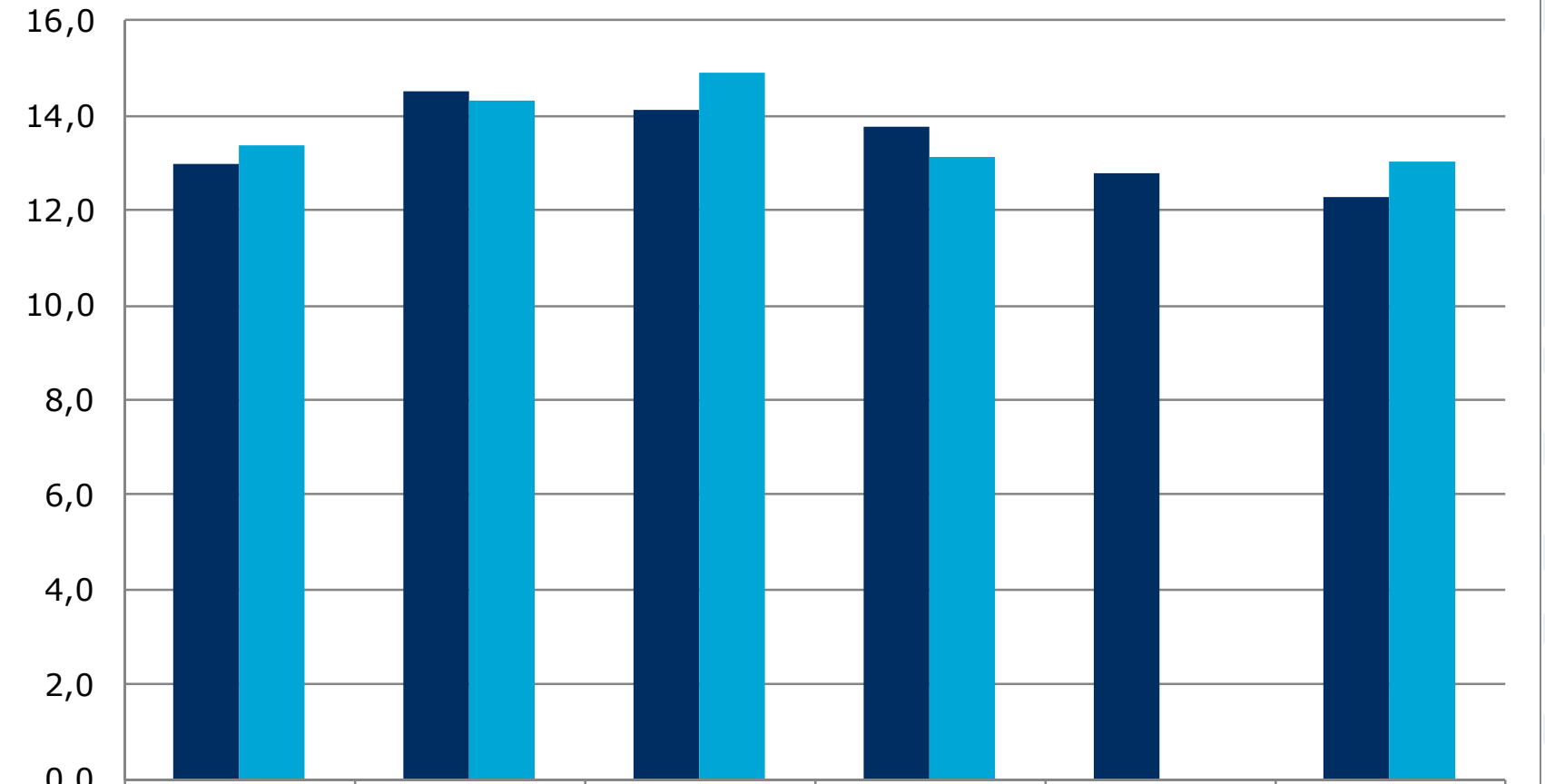

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	13,0	14,5	14,1	13,8	12,8	12,3
2011	13,4	14,3	14,9	13,1		13,0

Jatkokoulutukseen hakeneiden osuus %

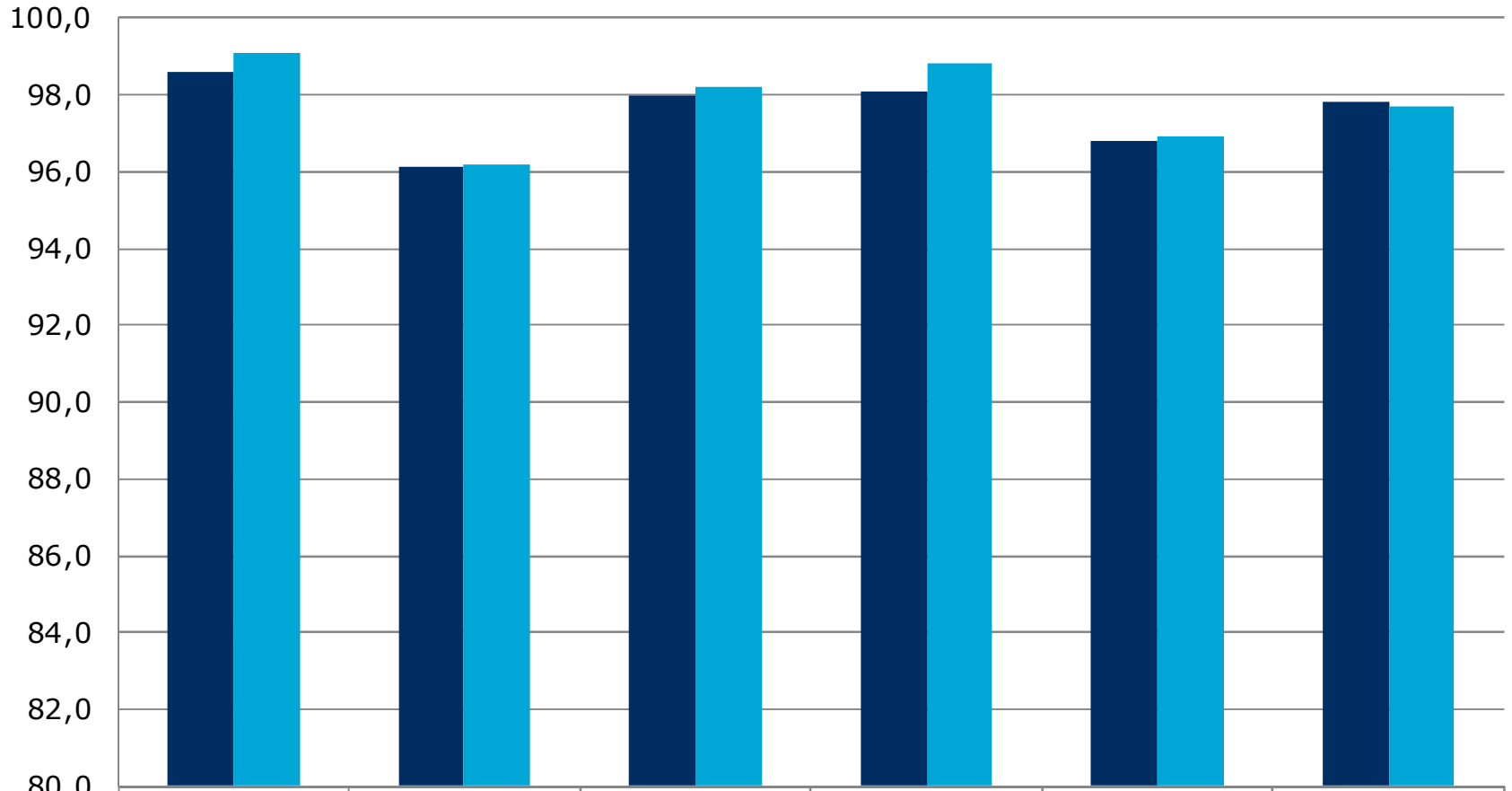

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	98,6	96,1	98,0	98,1	96,8	97,8
2011	99,1	96,2	98,2	98,8	96,9	97,7

Käyttömenot euroa/opiskelija (sis. poistot, arvonalentumiset ja sisäisiin vuokriin sisältyvät pääomakustannukset)

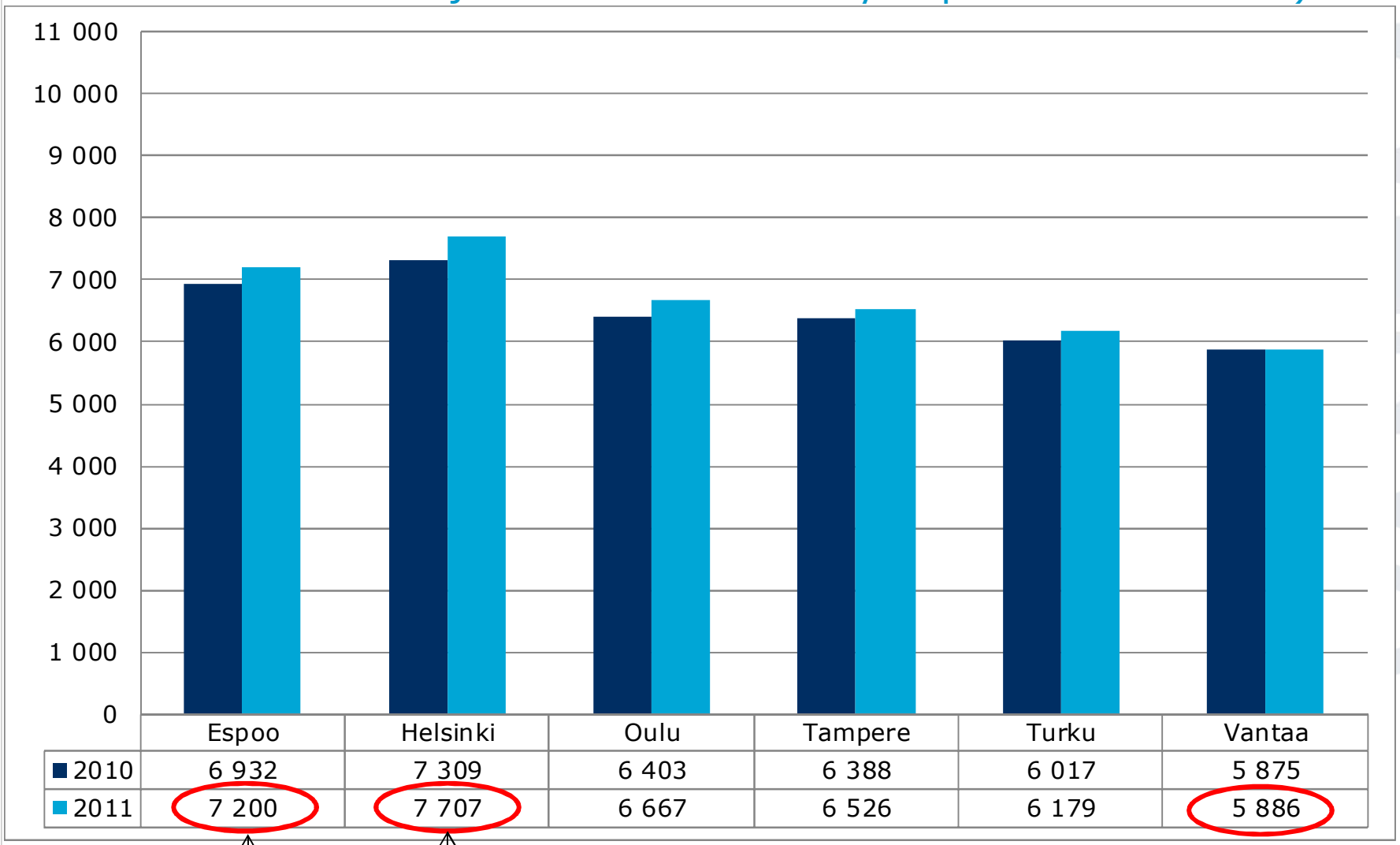

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	6 932	7 309	6 403	6 388	6 017	5 875
2011	7 200	7 707	6 667	6 526	6 179	5 886

Espoon erotus Vantaaseen 1314 euroa

Helsingin erotus Vantaaseen 1821 euroa

Opetus euroa/opiskelija

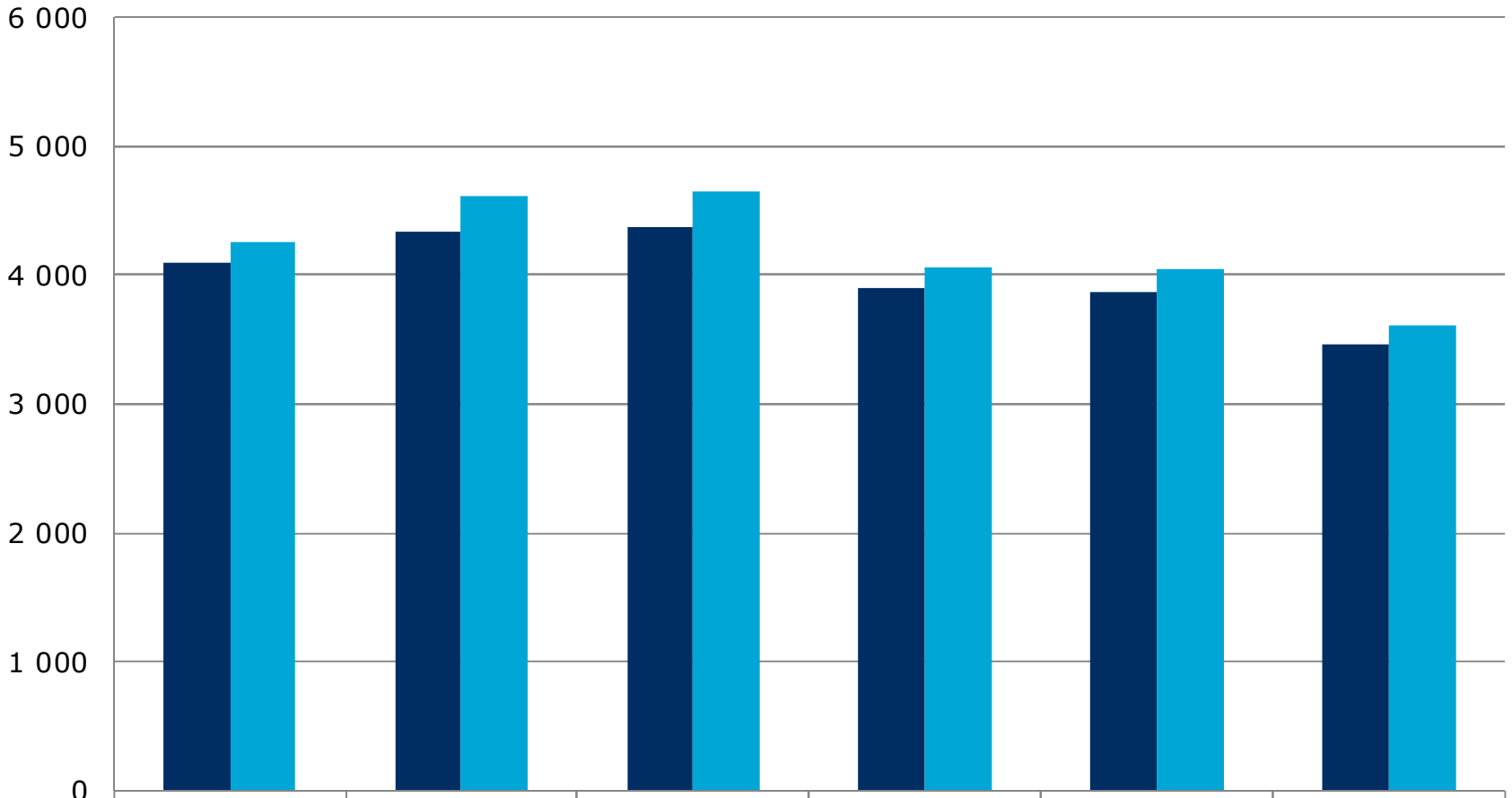

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	4 104	4 340	4 379	3 909	3 869	3 457
2011	4 265	4 620	4 651	4 057	4 045	3 614

Lukion oppimäärän kolmessa vuodessa suorittaneiden osuus %

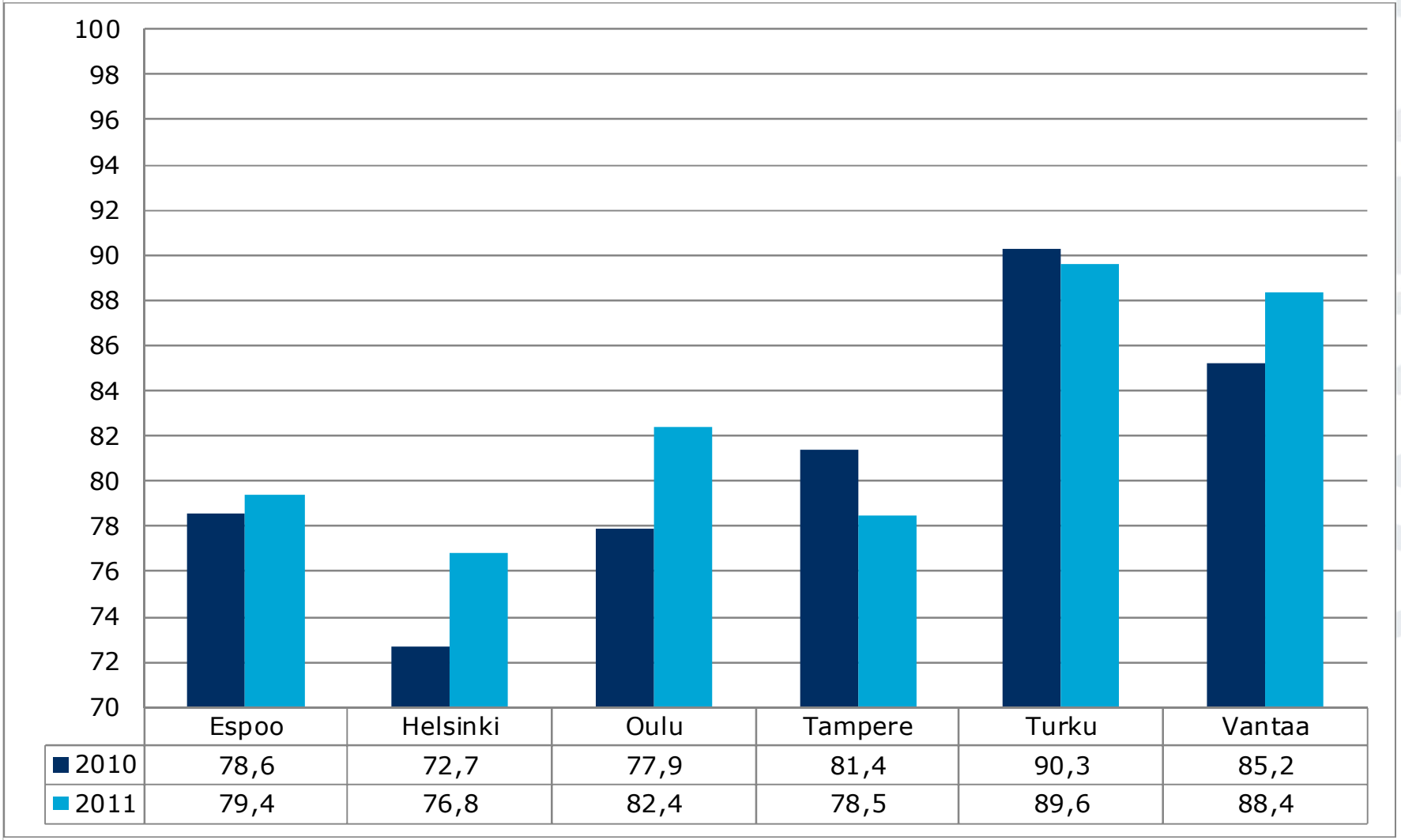

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	78,6	72,7	77,9	81,4	90,3	85,2
2011	79,4	76,8	82,4	78,5	89,6	88,4

Lukiokoulutuksen keskeyttäneiden osuus %

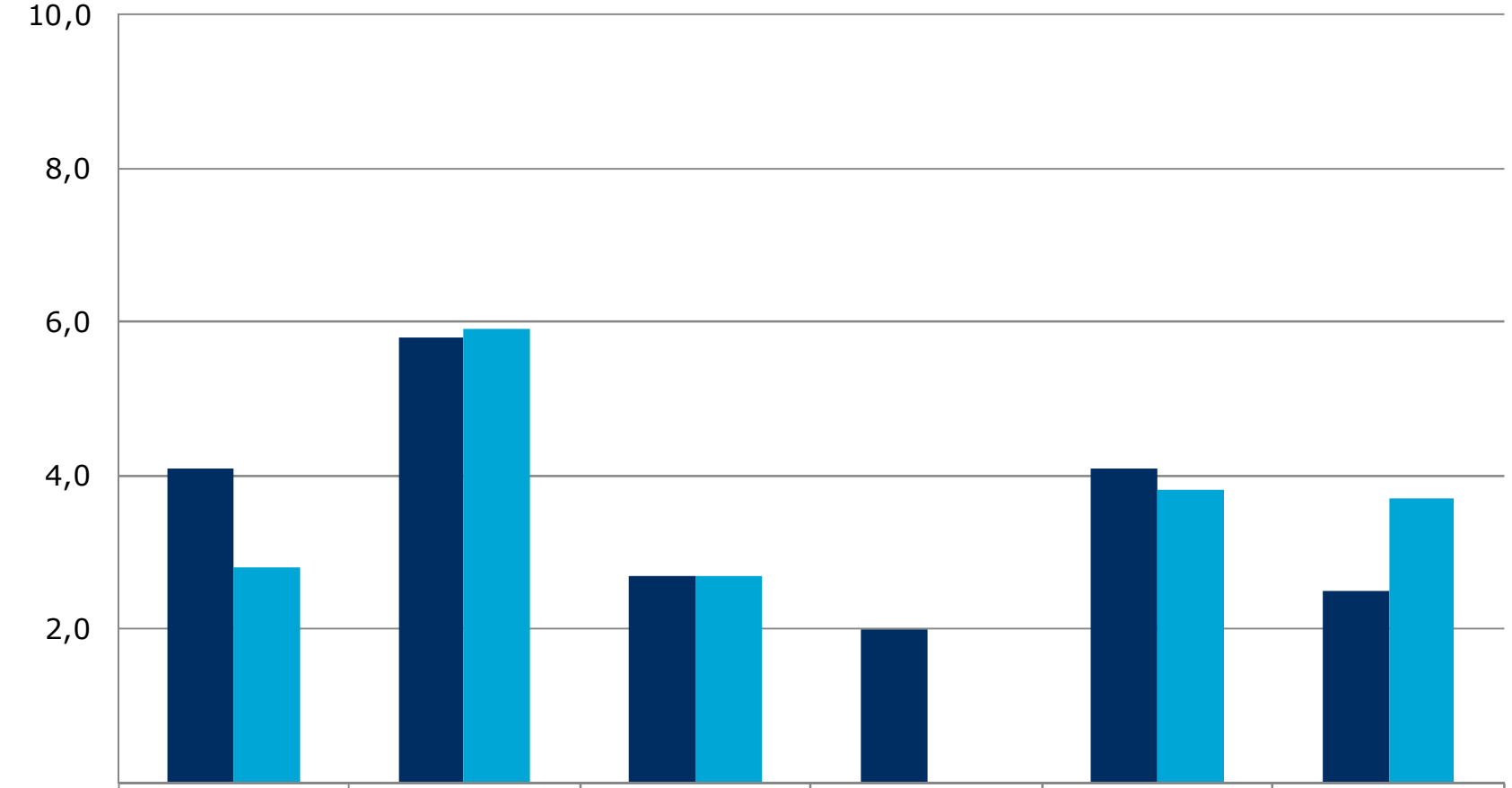

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
2010	4,1	5,8	2,7	2,0	4,1	2,5
2011	2,8	5,9	2,7		3,8	3,7

Kuuden suurimman kaupungin kirjastotoimen tunnuslukuja 2010

(OPM Suomen yleisten kirjastojen tilastot)

Kunta	fyys.käynnit /asukas	lainaus /asukas	ain.kulut /asukas	henk.kulut /asukas	toim.kulut /asukas
Espoo	11,8	17,1	5,5	32,8	68,8
Helsinki	11,1	15,7	5,7	38	62
Oulu	10,7	21,7	7,6	30	57,4
Tampere	11	23	6,7	35,3	62,5
Turku	9,7	17,3	7,3	30,2	61,5
Vantaa	8,9	15,1	4,9	23,1	43,2

Kuntatuottavuuden ja –tuloksellisuuden vaikuttajafoorumi

Vantaan varhaiskasvatuksen palvelustrateginen kokonaisuudistus

Vantaa

Vantaan varhaiskasvatuksen palvelustrateginen kokonaisuudistus

Miten onnistutaan palvelutarpeiden ja resurssien tasapainotuksessa, kun palvelutarve kasvaa ja kuntien talous heikkenee?

Miten taataan toimivien ja tuloksellisten palveluratkaisujen syntyminen?

Lähtötilanne kevät 2009

- Vantaan taloustilanne heikkenemässä
- Vuoden 2010 lisärahan tarve päivähoidolle 4,3 milj. €
- Elokuussa 2009 kaupunginhallituksen säästämisvelvoite
- Leikkaamisen sijaan odotettiin muita ratkaisuja

Tilanne keväällä 2009

Päivähoidossa ja kotihoidon tuella olevien lasten määrän muutos vuodesta 2007 kevääseen 2009

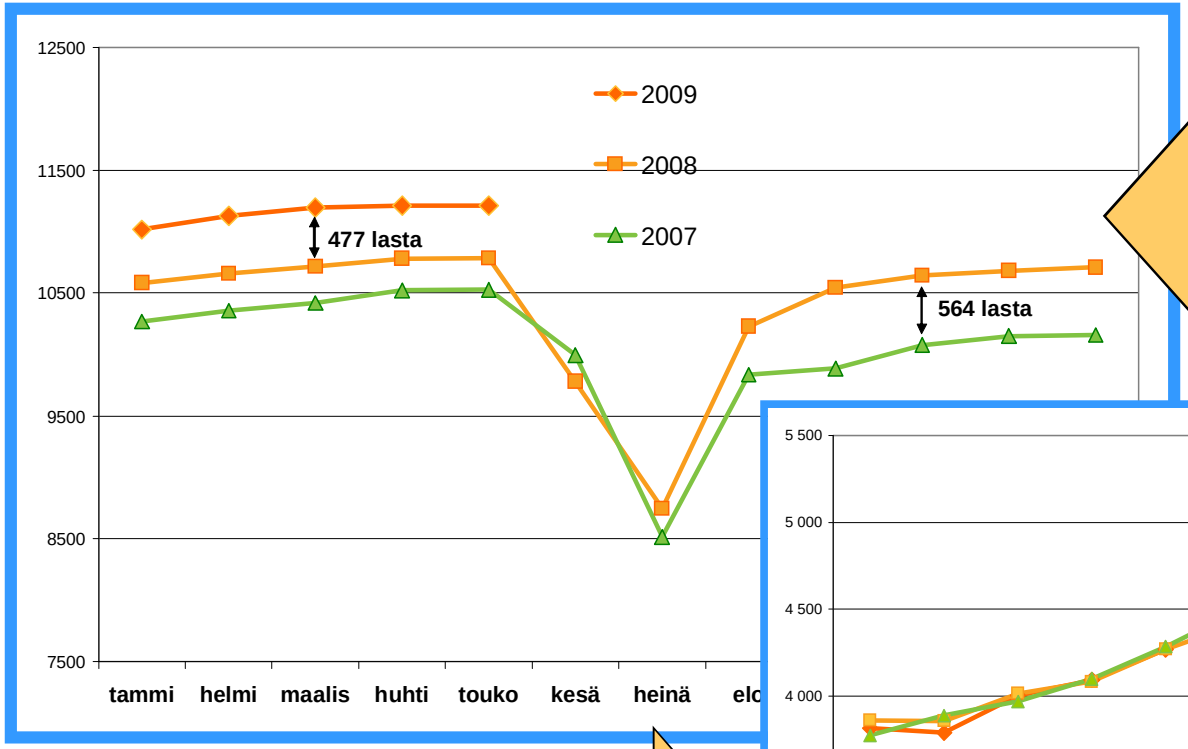

Päivähoito voimakas kysynnän kasvu

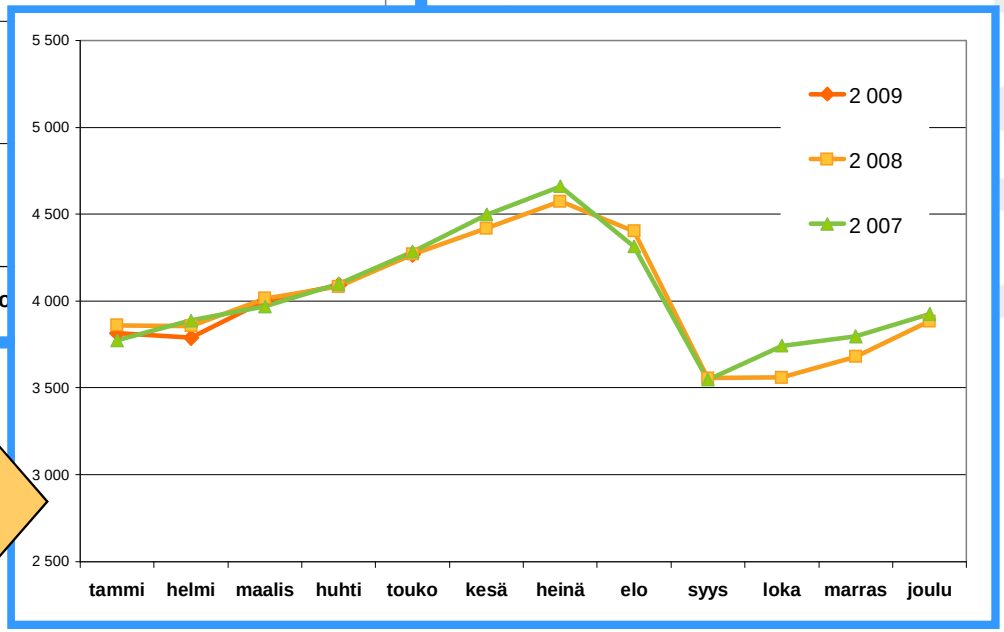

Kotihoidon tuella lasten määrä samalla tasolla

Tilanne keväällä 2009
Varhaiskasvatuksen palvelutarjotin

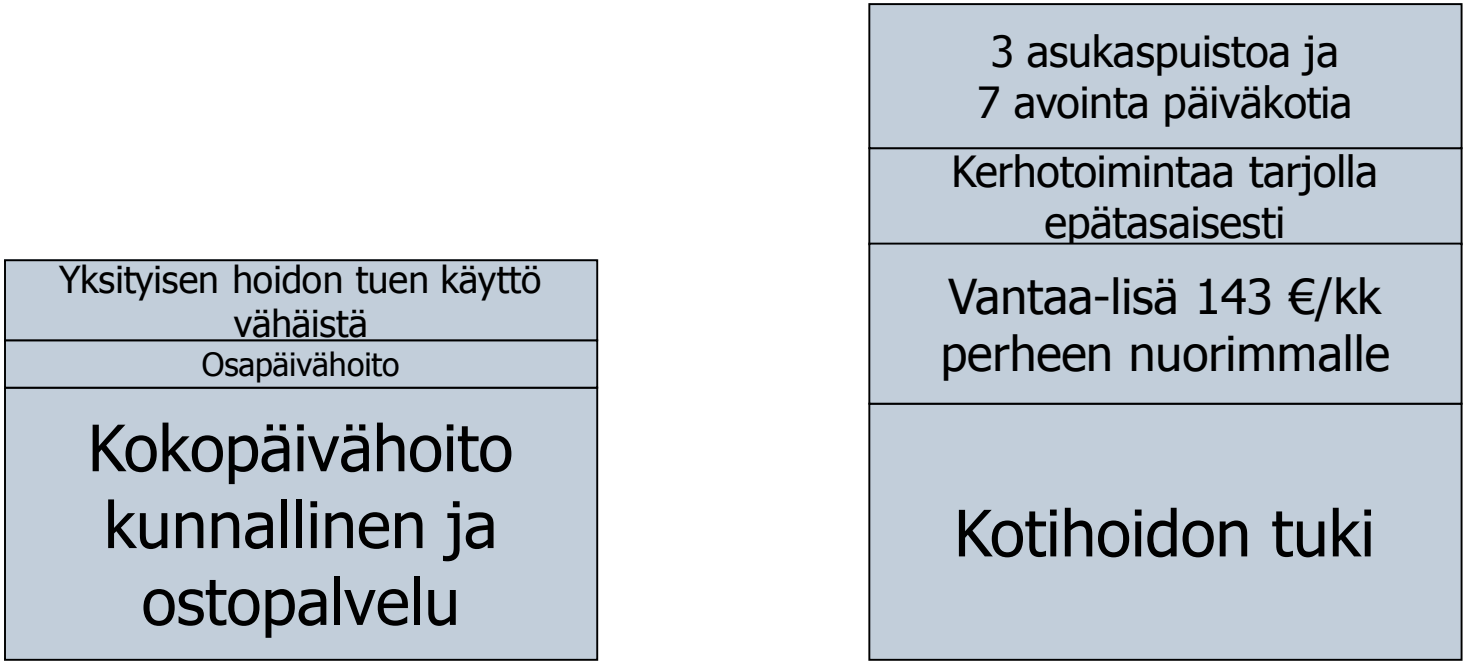

- Päivähoitopaikasta luopumisen jälkeen hoitopaikkaa haettava uudelleen, kun perheen lasten hoidon tarve muuttuu (ei todellista hoitopaikkatakuuta)

➔ Asiakkaiden palveluohjaus tuloksetonta, kun kokopäivähoidon vaihtoehtoja vähän tarjolla

Vantaan palvelustrateginen kokonaisuudistus v. 2010, jolloin ”kevyet päivähoitopalvelut lanseerataan”

Poliittinen ohjaus voimakasta

a) kotihoidon tuen kuntalisän euromäärän korottaminen ja ehtojen asettaminen etuuden saamiselle
b) kerhotoiminnan massiivien lisääminen
c) hoitopaikkatakuun käyttöönotto
d) hoitoapupalvelupisteiden perustaminen

Uusi palvelustrategia v. 2010

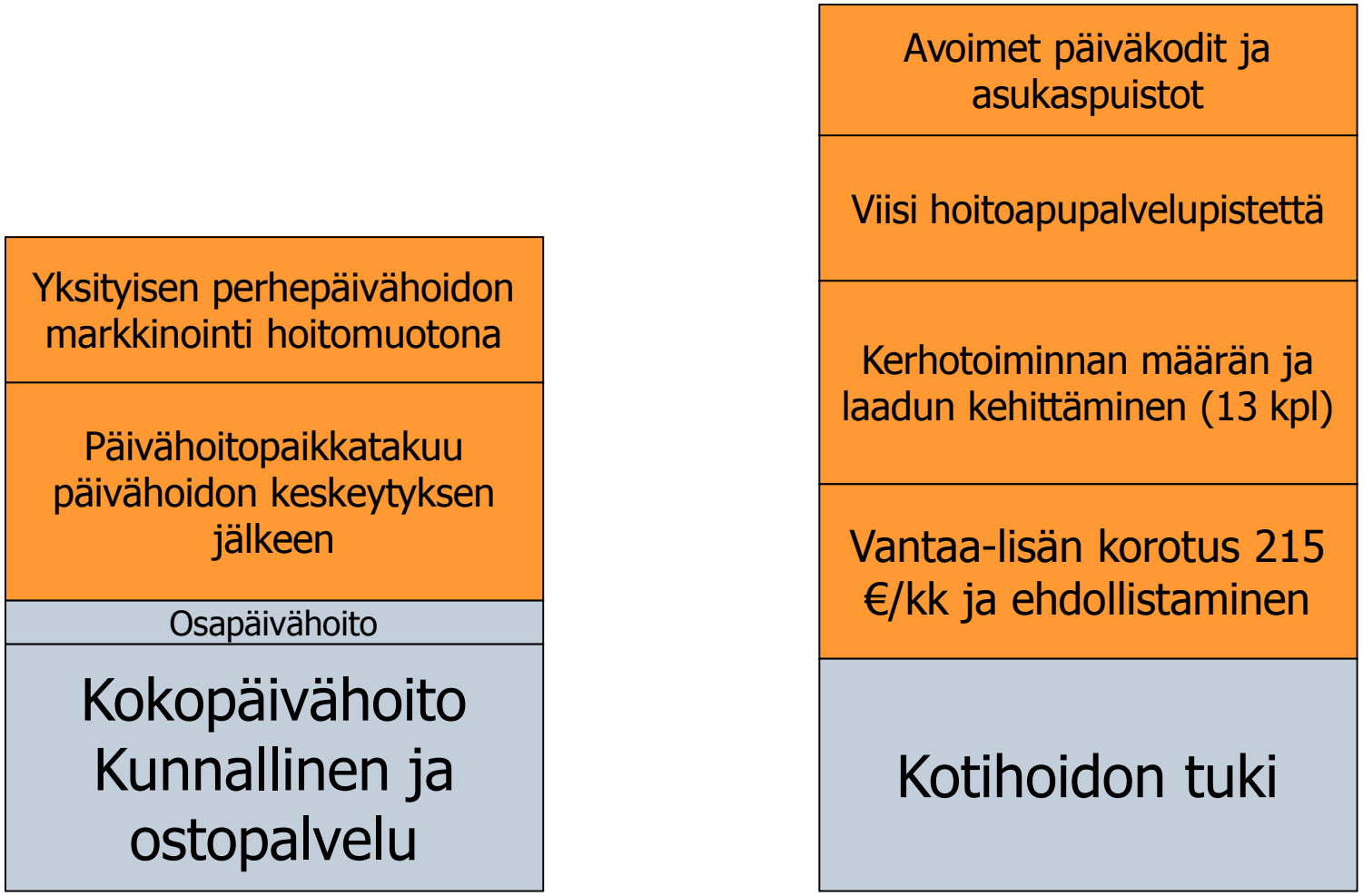

→ Markkinoinnin tehostaminen kaikista palveluvaihtoehdoista!

Lasten määrän muutos eri hoitomuodoissa vuodesta 2009 vuoteen 2010

Lapsia keskimäärin	vuosi 2009	vuosi 2010	Erotus	Erotus %
Kotihoidon tuki	4 072	4 354	+ 282	6,9 %
Kunnan järjestämä päivähoito	10 193	10 193	0	0 %
Yksityisen hoidon tuki	571	616	+ 45	7,9 %
Kunnallinen kerhotoiminta	345	484	+ 139	40,3 %

→ palvelujen käyttö muuttui kotihoitopainotteisemmaksi täydennettynä avoimen varhaiskasvatuksen palveluilla (mm. kerhotoiminta)

Muutoksen vaikutus varhaiskasvatuksen toteutuneeseen talousarvioon 2010

Kun lasten määrän kasvu (+282) kohdistui kotihoidon tuelle kunnallisen kokopäivähoidon sijasta, niin

➔kunnallisen päivähoidon toimintakulujen säästö	- 2 930 000 €
➔kotihoidon tuen toimintakulujen kasvu	+ 750 000 €
Erotus, säästö yhteensä	- 2 180 000 €

Vantaa-lisän korottaminen ja ehdollistaminen

➔ Vantaa-lisän muutoksen vaikutus toimintakuluihin

Tuen korotus (72 €/lapsi/kk), kulujen kasvu	+ 1 570 000 €
Tuen ehdollistaminen, säästö	- 630 000 €
Erotus, toimintakulujen kasvu yhteensä	+ 940 000 €

➔Avointen varhaiskasvatuspalvelujen lisääminen kasvatti toimintakuluja	+ 192 000 €

Muutoksen vaikutus varhaiskasvatuksen toteutuneeseen talousarvioon Yhteenveto

Palvelurakennemuutoksen tuoma

- säästö - 2 180 000 €
- lisäkustannukset +1 132 000

Palvelurakennemuutoksen tuottama säästö toimintakuluissa vuonna 2010 yhteensä **- 1 048 000 €**

Kehittäminen jatkuu…

- Vantaan talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma tuonut lisäsäästöpaineita
- Kotihoidon tuella hoidettujen lasten määrä lähtenyt laskuun
- Päiväkotihoidon kysyntä lähtenyt jälleen kasvuun
- Happi-pisteiden kävijämäärä lähtenyt laskuun, uusi tuotekehittely käynnissä päiväkodin johtajien näkemysten pohjalta
- Entistä ketterämmän päivähoitopaikkatakuun käyttö kasvussa (2012 lapsia on keskimäärin 218, kasvu 37% kahden viimeisen vuoden aikana)
- Kerholasten määrä kasvussa (2012 lapsia keskimäärin 593, kasvu 39% v. 2009 verrattuna)
- Käyttäjien osallistuminen palvelujen kehittämiseen työntekijöiden ohella
- Johtamistekojen mallintaminen ja niistä oppiminen

Koulujen ja kirjaston palveluverkot ja tilaketjutus

VANTAA

Vantaa

Perusopetuksen palveluverkko

- nykyinen kouluverkko kattava, kaikkiaan 54 koulua (49 su ja 5 ru)
- koulumatkat pääsääntöisesti alle kolme kilometriä, kuljetuksen piirissä 6,7 % yleisopetuksen oppilaista
- nykyiset oppilaaksiottoalueet muodostettu lähikouluperiaatteella,
  - opetusverkon erityispiirteinä kansainvälinen koulu ja englanninkieliset luokat sekä ruotsin ja saksan kielikylpyluokat
  - painotettua opetusta musiikissa, liikunnassa ja kuvataiteessa, lisäksi montessoriopetusta
- Vantaalla yksi yksityinen steiner-peruskoulu

VANTAA

Suomenkielinen perusopetus

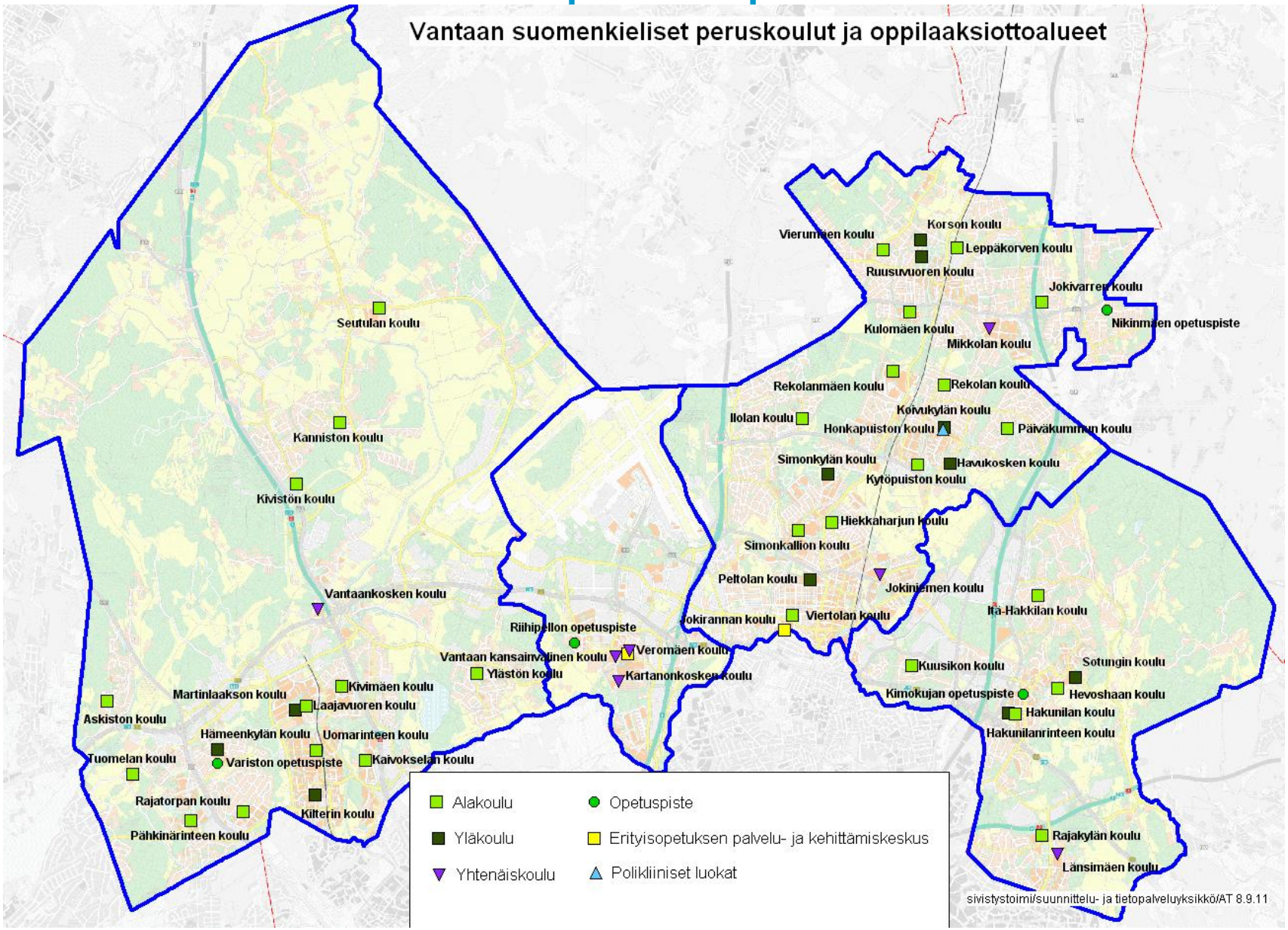

Vantaan suomen- ja ruotsinkieliset peruskoulut sekä lakkautetut hallinnolliset kokonaisuudet /toimipaikat 2000-luvulla

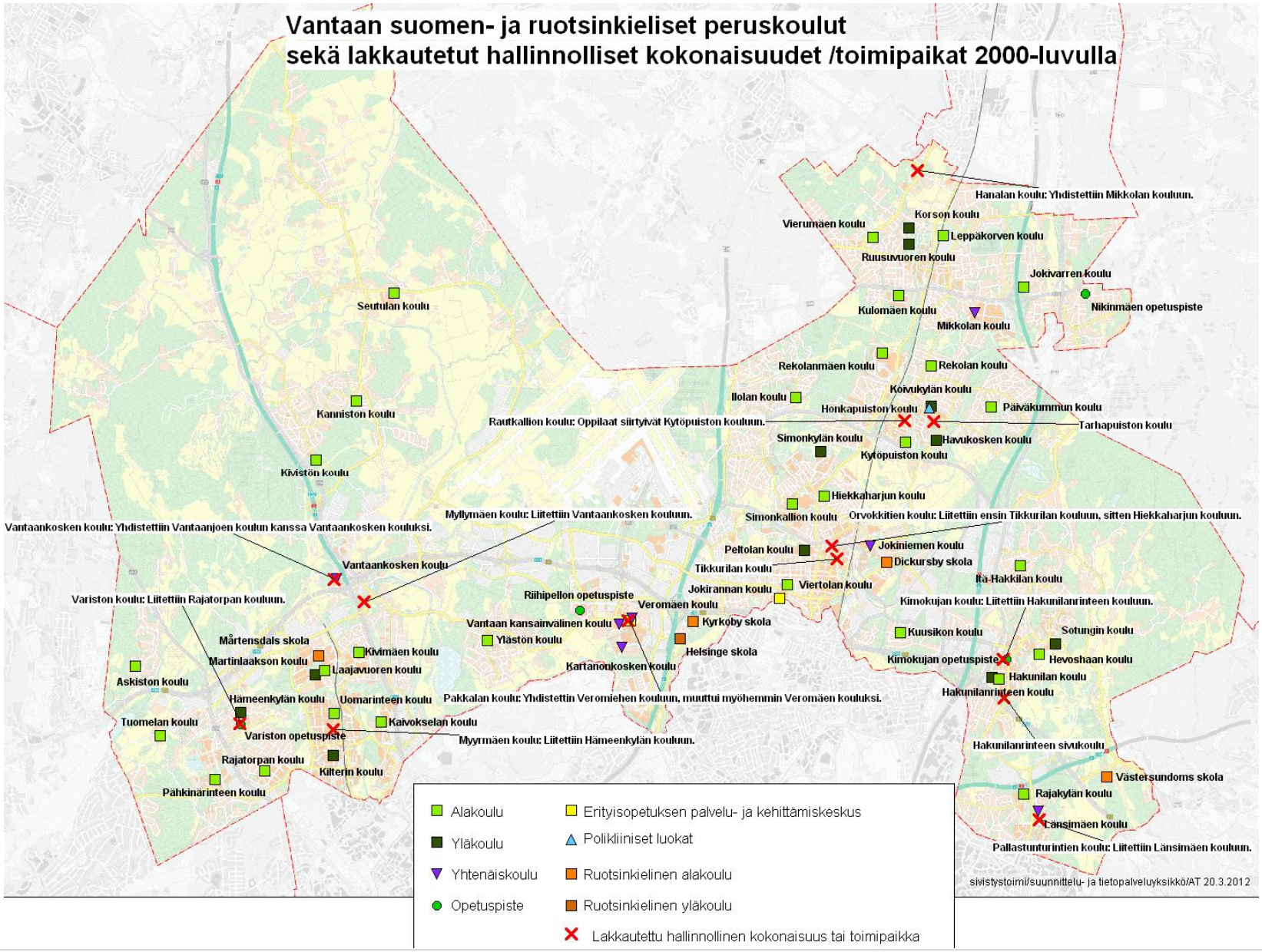

VANTAAN KAUPUNKI
VANDA STAD

Esimerkki tilaketjutuksesta: Vierumäen koulun rakennemuutos 2010

Vantaa-sopimuksen (2009) mukaisesti sivistystoimi valmisteli tilaketjutuksia investointien ja käyttökustannusten supistamiseksi vuosille 2010- 2020.

Vallinoja II päiväkotia voitiin myöhentää seuraavin toimenpitein:

Vallinojan opetuspisteestä siirrettiin oppilaat Vierumäen koulun, josta kuudennet luokat siirtyivät Korson kouluun. Vapautuneet opetustilat muutettiin kiinteistössä olevan päiväkodin lisätiloiksi.

Samalla voitiin luopua vuokratilassa toimivasta ryhmäperhepäiväkodista.

VANTAAN KAUPUNKI
VANDA STAD

Vierumäen koulun rakennemuutos syksystä 2012

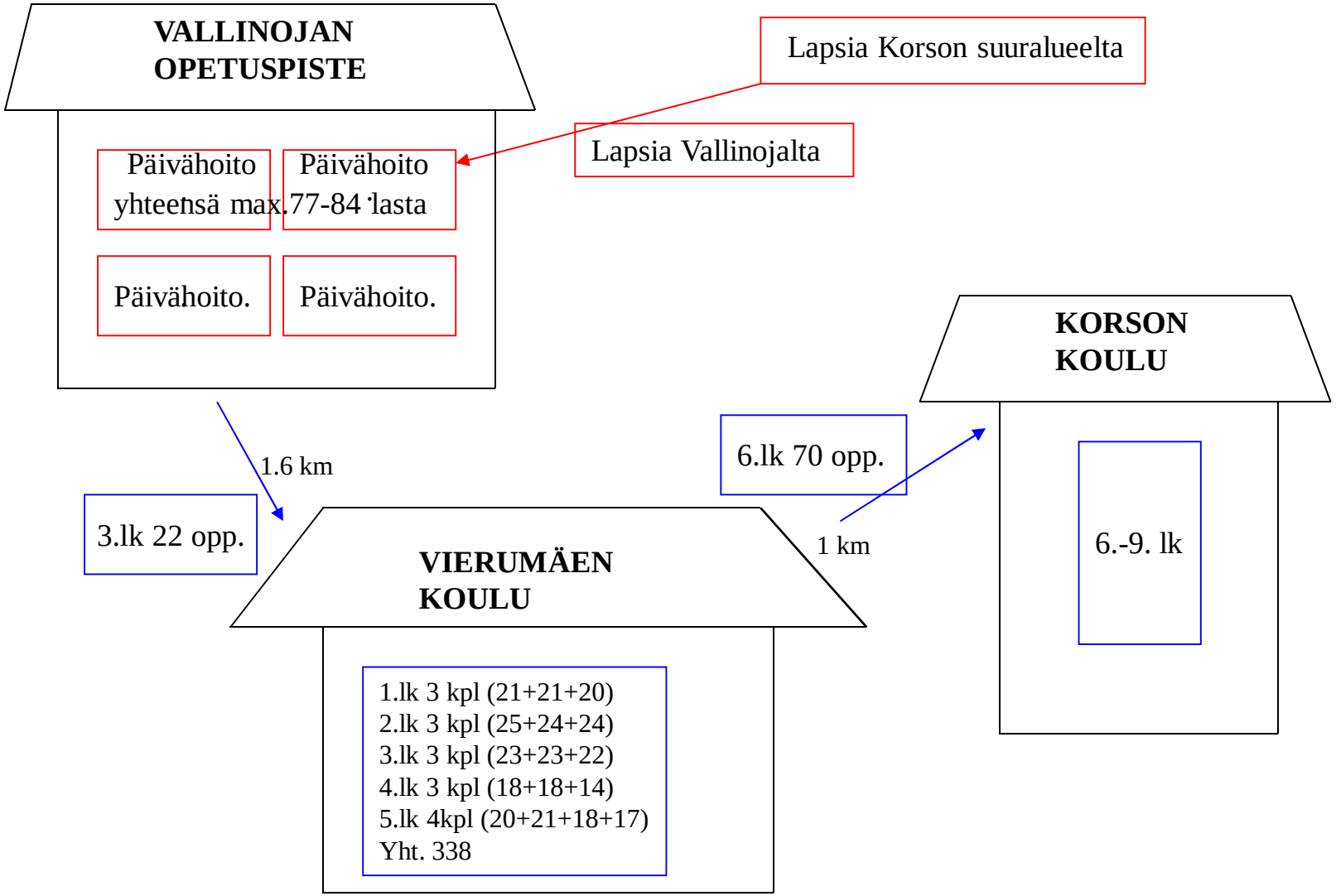

Esimerkki:
Dickursby koulu- ja päiväkotikampus 2009

- Nykyisellään ruotsinkielistä päivähoitoa tuotetaan pääasiassa kunnallisissa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa sekä noin 30% ostopalveluina.

- Vuonna 2008 kustannukset ruotsinkielisestä kunnallisesta päiväkotipaikasta Vantaalla olivat 8 151 €/paikka/vuosi.

- Vuonna 2009 kustannukset Folkhälsanin päiväkodin Lyckoslantenin päivähoitopaikasta ovat 10 633 €/paikka/vuosi.

- Dagvårdsföreningen Fyndetin perhepäiväkotipaikka 11 262 €/paikka/vuosi.

Palvelurakenteen muutos ja sen tuomat säästöt

Kustannukset, nykyinen palvelurakenne tilinpäätöksen mukaan 2008 - kunnallisen ruotsinkielisen paikan keskivertohinta 8151 €/paikka		Arvioidut kustannukset, vähennetty ostopalvelupaikkojen määrää - kunnallisen paikan keskivertohinta 8045 €/paikka -ostopalvelupaikkojen hinta keskivertotason mukaan 2009	
kunnalliset paikat 239 ostopalveluja 102 (Folkh. 42, Fyndet 60) yhteensä 341	1 948089 1 105975 3 054064	kunnalliset paikat 281 ostopalveluja 60 yhteensä 341	2 260 645 650 520 2 911 165
erotus 142 899 €/vuosi			

Lukiokoulutuksen palveluverkko

- Lukiot ovat Vantaalla kunnan ylläpitämiä.
- Lukiokoulutuksen verkko on optimaalinen ja palvelujen saavutettavuus hyvä.
- Suomenkieliset lukiot ovat isoja ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella. Lukioiden määrää on vähennetty Vantaalla 2000-luvulla yhdeksästä viiteen. Opiskelijoiden määrä on samanaikaisesti lisääntynyt.
- Lisäksi Vantaalla on yksi yksityinen lukio.
- Vantaan lukioiden opiskelijoista 25 %:a on kotoisin muista kunnista kuin Vantaalta.

VANTAA

Vantaan suomen- ja ruotsinkieliset lukiot sekä lakkautetut hallinnolliset kokonaisuudet /toimipaikat 2000-luvulla

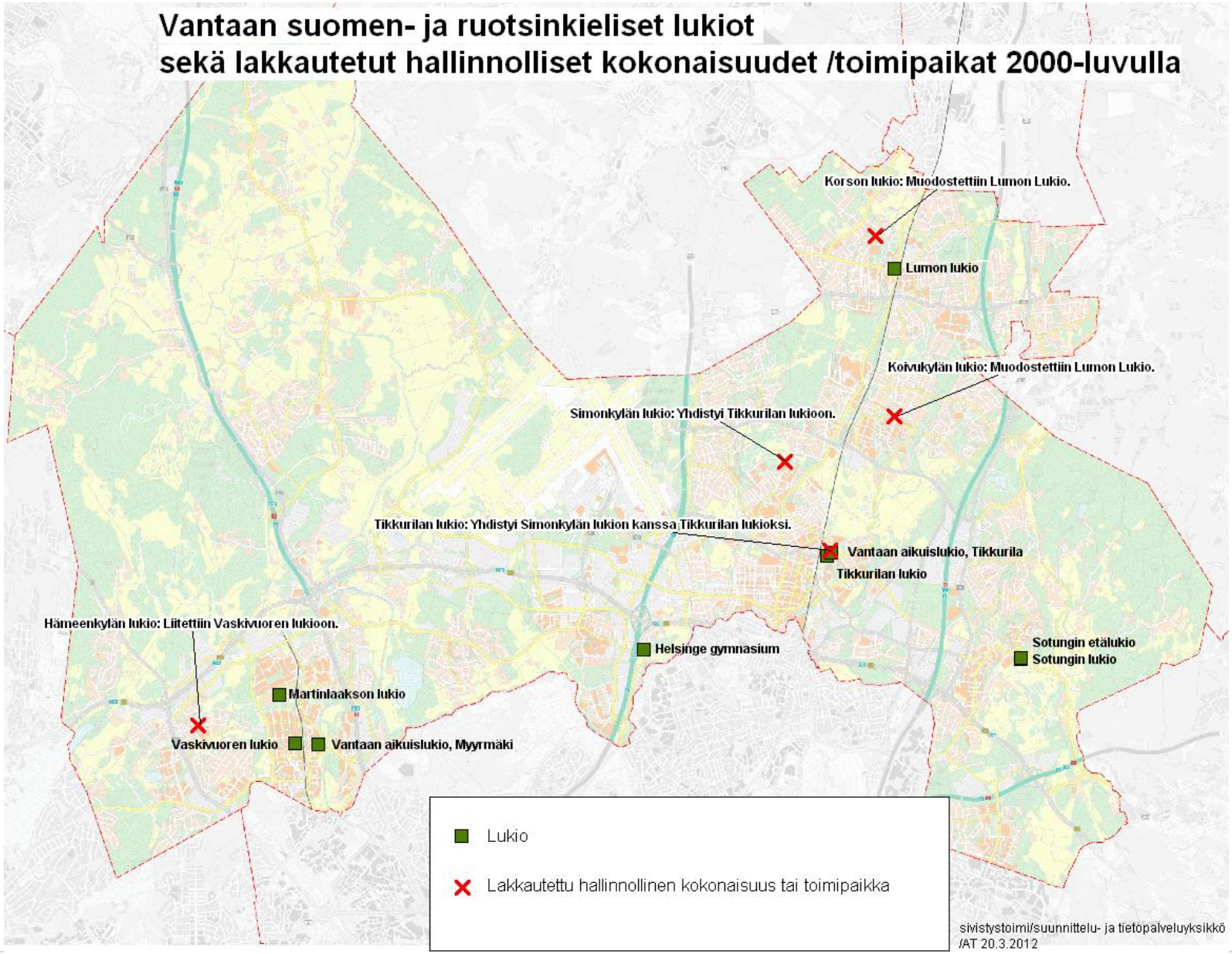

Ammatillisen koulutuksen palveluverkko

Vantaan kaupungin ylläpitämä Vantaan ammattiopisto Varia on monialainen oppilaitos, joka on muodostettu v. 1999 kaupungin ylläpitämistä ammattikouluista. Viimeisin organisaatiomuutos on tehty v. 2004.

Toimipisteverkkoa on saneerattu ja uudistettu. Toimipisteitä on nyt neljä. Kiinteistöt ovat pääosin hyvässä kunnossa.

Lisäksi Vantaalla toimii yksi yksityinen ammatillinen oppilaitos.

Vantaan ammatillinen koulutus ja aikuisopisto

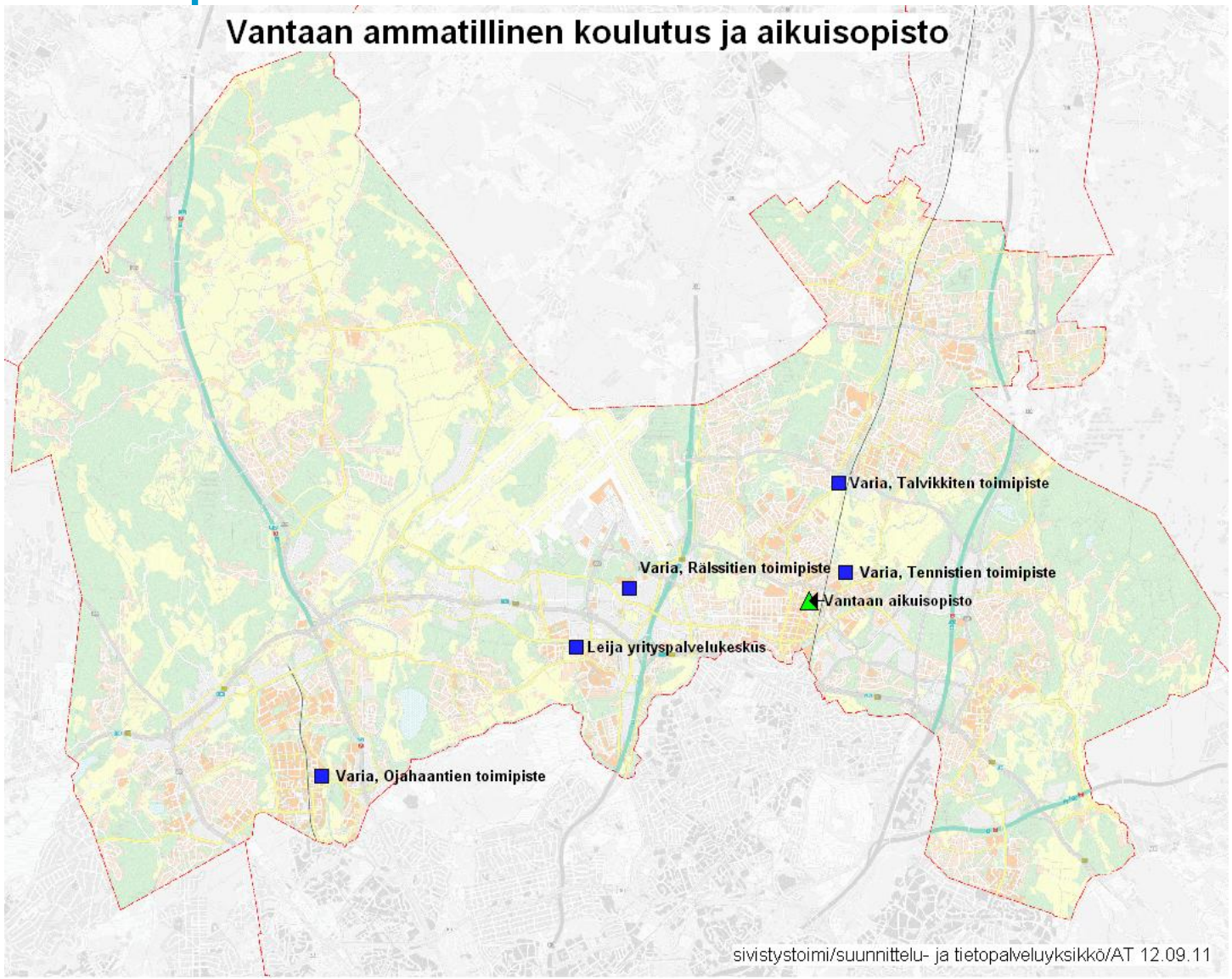

Kirjastoverkko

- Kirjasto on alueensa toimintakeskus
- Kirjastoverkon lähtökohtana on monipuolisesti palvelevat aluekirjastot, joilla on laajat aukiolot kuten Tikkurilan, Myyrmäen, Lumon ja Hakunilan kirjastot
- Näitä tukevat alueilla sijaitsevat keskisuuret ja pienet lähikirjastot, joiden palveluiden painopisteenä ovat koulut, lapset ja nuoret, lapsiperheet sekä joillakin alueilla yhä enenevässä määrin vanhukset. (Länsimäki, Martinlaakso, Hämeenkylä,Koivukylä, Mikkola ja Point)
- Erityisenä ruotsinkielisenä palveluna on Dickursbyn koulussa toimiva Sandkullan kirjasto. Kaksi kirjastoautoa kiertää alueilla joilla kiinteää kirjastoa ei ole sekä palvelee erityisesti päiväkoteja ja alakouluja.

Kirjastopalvelujen palveluverkko

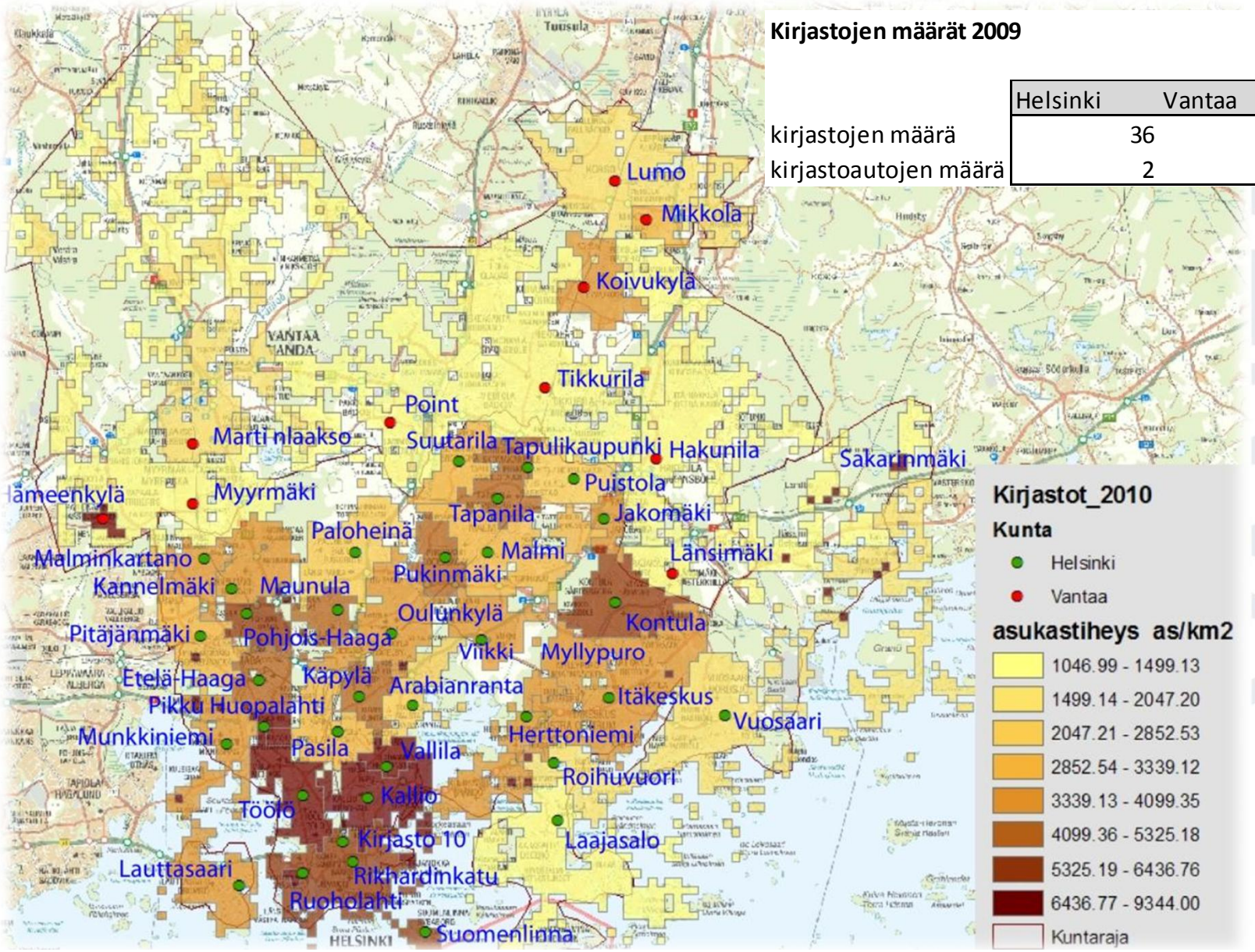

Tiloja Helsingissä oli vuonna 2008 kaikkiaan 36 731 m2 ja Vantaalla 9 666 m2. Tilaa tuhatta asukasta kohti oli Helsingissä vajaat 64 m2 ja Vantaalla 49,5 m2.

Tuottavuus: 3000 lainaa kirjastosta

	Painettu kirja		**E-kirja**	
Valintapäätös, 6 min	Tehdään 60 toimipisteessä	**120 €**	Tehdään kerran	**2 €**
Ostohinta	100 nidettä x 25 euroa	**2500 €**	100 nidettä x 25 euroa	**2500 €**
Vastaanotto	Sisäinen logistiikka 20 min.	**7,5 €**	Ei toimenpidettä	**0 €**
Luettelointi	Ostopalvelu	**1,5 €**	Ostopalvelu	**1,5 €**
Tarroitus ja muovitus	Ostopalvelu: 100 nidettä x 1,50 €	**150 €**	Ei toimenpidettä	**0 €**
Niteiden rekisteröinti	Viivakoodin tallennus x 100 nidettä	**60 €**	Ei toimenpidettä	**0 €**
Logistiikka	Kuljetus kirjastoon ja hyllytys x 100	**100 €**	Ei toimenpidettä	**0 €**
Lainaus	Itsepalveluna	**0 €**	Itsepalveluna	**0 €**
Palautus ja hyllytys	Teoksen elinkaari 30 lainaa x 100	**3000 €**	Ei toimenpidettä	**0 €**
Poisto tai varastointi	100 nidettä: poistotyö, jäte- tai varastointikustannus	**250 €**	Ei toimenpidettä	**0 €**
3000 lainaa	Kustannus yhteensä	**6189 €**	Kustannus yhteensä	**2504 €**

HALTI

Hallinnon ja tilojen tehostamisprojekti

VANTAA

Vantaa

Tavoite

- Halti = hallinto ja tilat
- Taustalla ovat kaupunkitasoinen VanVan-hanke ja strateginen linjaus tukipalveluiden keskittämisestä.
- Sivistystoimessa Haltin yleistavoitteeksi määriteltiin ”Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton osana toimialan hallinnon toimintatavat ja -kulttuuri ovat selkeitä, tuottavia ja mielekkäitä. Prosessit toimivat virtaviivaisesti hyödyntäen sähköisiä toimintatapoja. Henkilöstö on motivoitunut ja osaava.”
- Kaupungin arvot ohjaavat projektien valmistelua ja lopputulosta. Avainsanoja olivat avoimuus, luovuus, oikeudenmukaisuus ja tuloksellisuus.

Projektin tulokset

Taloushallinto- ja suunnittelutehtävät sivistystoimen tukipalveluissa sekä aikuisopistossa, ammattiopistossa ja kirjastopalveluissa:

Suurimmat toiminnanohjausjärjestelmän käyttöön ottoon liittyvät muutokset käytännön tasolla taloushenkilöstöllä.

- Taloushallinnon henkilöstö vähenee 4,5 henkilöä

- Työaika vähenee n. 20 % taloushallinnon, henkilöstöhallinnon ja hankintoihin liittyvissä tehtävissä.

Sivistysviraston hallinnolliset tehtävät

- Tilojen vapaa-ajan käytön laskutus siirretään peruskouluilta, oppilaitoksilta ja päiväkodeilta hallintoyksikköön
- Myyntilaskutus keskitetään
- Koulukuljetuksen ja varhaiskasvatuksen esiopetuksen kuljetusten tilaaminen sekä työasemien ja tulostimien tilaaminen keskitetään
- Tehtäviä siirretään keskushallintoon
- Henkilöstö vähenee näillä toimilla hallinnossa kolmella henkilöllä.

Henkilöstöasioiden hoitaminen

- Organisoidaan uudelleen
- Siirretään viisi henkilöä keskushallintoon

Toiminta- ja tulosyksiköiden hallinnolliset tehtävät

- Koulusihteereiden ja varhaiskasvatuksen toimistosihteereiden työ on mitoitettu
- Perusopetuksen koulusihteereiden työ vähenee noin 15 %
- Lukiosihteereiden työ vähenee 12 %

Projektin kustannusvaikutukset

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Henkilöstösäästöt eri projekteissa	154 761	370 166	535 617	639 469	672 344	720 024
Henkilöstöhallinnon siirto Henkilöstö-hallinnon palvelu-keskukseen	26 653	46 477	73 571	105 491	105 491	105 491
Varhaiskasvatuksen kahden toimisto-henkilön siirto talous-palvelukeskukseen	62 525	62 525	62 525	62 525	62 525	62 525